

Nr 71.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition, kapitalbudgeten, bil. 7, punkt 6, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt för budgetåret 1939/40 beräkna ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 3 mars 1939 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 209, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond till Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

Veterinärbakteriologiska anstalten har för närvarande sin verksamhet förlagd till dels vissa lokaler å veterinärhögskolans område å Experimentalfältet och dels förhyrda lokaler i husen Birgerjarlsgatan 129 och 131 samt Vasagatan 15—17. Därjämte äro djurstallarna för anstalten förlagda till förhyrda lokaler dels vid Valhallavägen och dels å fastigheterna Sätra och Sjöberg i Danderyds socken. I hyror för de förhyrda lokalerna erläggas för närvarande omkring 45,000 kronor.

De sakkunniga för omorganisation av verksamheten vid veterinärbakteriologiska anstalten — tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 oktober 1937 — ha förordat, att ny anläggning för veterinärbakteriologiska anstalten förläggas till Norra Djurgården å ett område omkring 300 meter öster om riksmuseet.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anstaltens nybyggnad måtte förläggas till kronoegendomen Ingenting i närheten av Karlberg.

Till närmare upplysning rörande utformningen av den tilltänkta nybyggnaden för anstaltens räkning har byggnadsstyrelsen låtit genom professor Asplund uppgöra vissa ritningar. Dessa ha, enligt vad byggnadsstyrelsen

upplýst, uppgjorts i samråd med de sakkunniga för utredning rörande omorganisation av anstaltens verksamhet och — med hänsyn till de uttalade önskemålen om anstaltens förläggning till Norra Djurgården — upprättats under förutsättning att anstalten förlades dit. Byggnadsstyrelsen har emellertid framhållit att ritningarna kunde efter mindre justeringar läggas till grund även för en förläggning av anstalten till kronoegendomen Ingenting.

Beträffande kostnaderna för byggnaderna har byggnadsstyrelsen beräknat dessa till 3,850,000 kronor.

Kostnaderna ha av styrelsen beräknats på följande sätt:

Byggnadsarbeten:

N y b y g g n a d e r.

Laboratoriebyggnad	kronor 985,000	
Centralbyggnad	» 145,000	
Byggnad för ympade smådjur	» 198,000	
Obduktionsbyggnad	» 53,000	
Ångpannebyggnad med kolgård	» 81,000	
Smådjurskarantän	» 95,000	
Byggnad I för serumframställning	» 482,000	
Byggnad för djurförsök	» 228,000	
Byggnad II för serumframställning ..	» 57,000	
Pestlaboratorium	» 48,000	
Hönshus	» 27,000	
Föreståndarebostad	» 42,000	
Radhus, 5 st.	» 72,000	
Garage	» 22,000	
Minkburar, 6 st.	» 11,000	
Förbindelsebyggnader	» 12,000	
Gödselanläggning med bana	» 17,000	kronor 2,575,000

Y t t r e a r b e t e n.

Ny väg från entré till tomtområdet, nya vägar och planer inom området, ledningskulvertar, schaktning och sprängning för rörledningar, rastgårdar, planerings- och planteringsarbeten samt stängsel m. m.	»	250,000
Värme- och ventilationsanläggningar samt vatten och sanitetstekniska installationer m. m.	»	850,000
Elektriska ledningar för kraft, belysning och svagström samt elektriska hissar m. m.	»	135,000
Ritningar, kontroll och administration samt oförutsedda utgifter	»	240,000

Kronor 4,050,000.

I sistnämnda belopp 4,050,000 kronor ingår, enligt vad byggnadsstyrelsen upplýst, icke kostnader för utrustning, laboratoriebord och specialinredning samt ej heller kostnader för möbler och inventarier.

Då nysberörda kostnadsbelopp överstiger av styrelsen tidigare beräknade kostnader har styrelsen sökt utfinna vägar för ett nedtvingande av desamma. Styrelsen har härom anfört:

Då kostnadssumman, 4,050,000 kronor, icke oväsentligt överstege av styrelsen tidigare preliminärt beräknade kostnader, 3,650,000 kronor, hade styrelsen efter att först hava förhandlat med ordföranden i anstaltens nämnd professorn C. E. G. Forssell i syfte att om möjligt nedbringa kostnaderna genom nedskärning av byggnadsprogrammet, i samma syfte tillskrivit medicinalstyrelsen, som i skrivelse den 18 februari 1939 under hänvisning till ett av förutnämnda sakkunniga den 17 februari 1939 avgivet yttrande förklarat, att någon beskäring av byggnadsprogrammet ej kunde ske, men att kostnaderna syntes kunna beräknas 5 % lägre än i det uppgjorda kostnadsförslaget, vilket skulle betyda en nedskärning med cirka 200,000 kronor. En sådan nedskärning hade möjliggjorts därigenom, att de sakkunniga förmenat, att enklare utförande kunde godtagas än det som i förslaget förutsatts, framförallt beträffande djurstallarna. Huruvida det skulle visa sig möjligt att vid byggnadernas utförande helt genomföra de sålunda tänkta förändringarna utan eftersättande av tillbörliga fordringar på kvalitet och beständighet låte sig emellertid icke nu med visshet avgöras. Med uttalande av detta förbehåll ville byggnadsstyrelsen föreslå, att kostnaderna enligt uppställningen reducerades med 5 % till 3,850,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att arbetena utföras i styrelsens egen regi och bedrivs så att anstalten kan tagas i fullt bruk vid ingången av budgetåret 1941/42. Kostnaderna torde med hänsyn härtill fördelas på budgetåren 1939/40 och 1940/41 så att under det förra budgetåret anvisas 1,000,000 kronor och under det senare 2,850,000 kronor.

För konstnärlig utsmyckning har styrelsen förordat, att ett belopp av 25,000 kronor anvisades.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»De nuvarande lokalförhållandena vid statens veterinärbakteriologiska anstalt torde icke kunna anses tillfredsställande. Den omständigheten, att anstaltens olika avdelningar provisoriskt äro inrymda i delvis förhyrda lokaler på skilda ställen i Stockholm, föranleder stora svårigheter för anstaltens verksamhet och ledning. Vissa av lokalerna torde därjämte icke kunna anses fullt lämpliga för sitt ändamål. Det är jämväl att märka, att en av anstaltens avdelningar är inrymd i en av veterinärhögskolans byggnader. Högskolan har såsom framgår av utredningen numera behov av dessa lokaler för eget bruk. Det torde sålunda vara erforderligt, att åtgärder vidtagas för att tillgodose anstaltens behov av nya lokaler.

Vad angår platsen för förläggningen av anstalten föreligga två olika förslag. Byggnadsstyrelsen har förordat, att anstalten förläggas till kronoegenheten Ingenting i närheten av krigsskolan vid Karlberg. De sakkunniga för omorganisation av anstaltens verksamhet ha å sin sida ansett, att de för anstalten erforderliga byggnaderna böra uppföras å ett område å Norra Djurgården icke långt från veterinärhögskolan. Medicinalstyrelsen har anslutit sig till de sakkunnigas ståndpunkt. Vid övervägande av de skäl som framförts för och emot de olika förslagen har den mest ändamålsenliga lösningen av frågan syntes vara den av de sakkunniga föreslagna. Det måste anses vara av största betydelse, att anstalten och veterinärhögskolan förläggas i närheten av varandra med hänsyn till det nära samband dessa institutioner i flera viktiga avseenden ha med varandra. Ofta torde behov före-

ligga av samråd i olika frågor mellan högskolans lärare och anstaltens vetenskapliga personal. Förläggas ifrågavarande institutioner alltför långt från varandra kan befaras, att detta skulle inverka menligt på det personliga samarbetet mellan vetenskapsmännen vid de olika institutionerna. För eleverna vid högskolan torde det vara av icke ringa betydelse att utan svårighet kunna få tillfälle att följa arbetet vid anstalten. Ett förläggande av anstalten på så långt avstånd från högskolan, som byggnadsstyrelsens förslag innebär, skulle sålunda i hög grad försvåra samarbetet mellan dessa båda anstalter och medföra tidsspillan och olägenheter i den gemensamma verksamheten. Anstaltens förläggande till fastigheten Ingenting synes också föranleda icke obetydliga avbräck för krigsskolan. Någon större olägenhet lärer däremot icke förorsakas lantbruksakademien genom anstaltens förläggning till det av de sakkunniga förordade området å Norra Djurgården. Icke heller torde ett förläggande av anstalten till sistnämnda område komma att medföra någon väsentlig svårighet för kringliggande marks disponerande eller eljest medföra några obehag. Ur kostnadssynpunkt torde de två förslagen vara ungefärligen jämställda. Enligt vad från byggnadsstyrelsen upplysts torde nämligen kostnaderna för byggnadernas uppförande bli desamma vilkendera förläggningsplatsen som väljes. På grund av det anförda förordar jag, att veterinärbakteriologiska anstalten förläggas å lämplig plats inom det av de sakkunniga föreslagna området å Norra Djurgården. Jag förutsätter, att dispositionen av området sker på sådant sätt att svårigheter icke uppstå för kringliggande områdets utnyttjande.

I fråga om själva planen för byggnadernas uppförande och disposition råder ingen meningsskiljaktighet mellan byggnadsstyrelsen samt de sakkunniga och medicinalstyrelsen. Ritningarna härutinnan ha uppgjorts i samarbete mellan myndigheterna och de sakkunniga samt särskilt tillkallade experter. Då förslagen synas ändamålsenliga och på ett tillfredsställande sätt tillgodose anstaltens behov, ha desamma icke givit mig anledning till erinran. Icke heller mot de verkställda beräkningarna av kostnaderna för byggnaderna, vilka kostnader sluta å ett belopp av 3,850,000 kronor, är från min sida något att erinra. På sätt byggnadsstyrelsen förordat torde under budgetåret 1939/40 böra anvisas ett belopp av 1,000,000 kronor. Beloppet synes böra upptagas å kapitalbudgeten under rubriken »Statens allmänna fastighetsfond». Resten av erforderliga medel bör anvisas det därefter följande budgetåret. Byggnadsarbetena torde kunna beräknas vara avslutade vid ingången av budgetåret 1941/42. Den av byggnadsstyrelsen väckta frågan om anvisandet av särskilda medel för möjliggörande av konstnärlig utsmyckning av anstaltens byggnader torde icke nu böra upptagas till avgörande.

Frågan om bokföring å statens allmänna fastighetsfond av markvärde för ifrågavarande anstalt torde kunna prövas först efter det pågående utredning rörande lantbruksakademiens nyttjanderätt till område å Djurgården slutförts. Detsamma synes lämpligen böra gälla frågan huruvida och i vad mån ersättning skall utgå till lantbruksakademien för skada och intrång.»

Av förevarande kapitalinvesteringsanslag å 1,000,000 kronor avses 500,000 kronor skola avskrivnas genom särskilt anslag å driftbudgeten.

I likhet med departementschefen anser utskottet det vara erforderligt att nu vidtaga åtgärder för att tillgodose statens veterinärbakteriologiska anstalts behov av nya lokaler. Utskottet vill erinra, att anstalten för närvarande har sin verksamhet förlagd till dels vissa lokaler å veterinärhögskolans område å Experimentalfältet och dels förhyrda lokaler i husen Birgerjarlsgatan 129—131 samt Vasagatan 15—17. Därjämte äro djurstallarna för anstalten förlagda till förhyrda lokaler dels vid Valhallavägen och dels å fastigheterna Sättra och Sjöberg i Danderyds socken. I hyror för de förhyrda lokalerna erläggas årligen omkring 45,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har företagit besök å de båda för anstaltens förläggning föreslagna områdena, kronoegendomen Ingenting i närheten av krigsskolan vid Karlberg samt ett område å Norra Djurgården icke långt från veterinärhögskolan. I likhet med de sakkunniga för omorganisation av anstaltens verksamhet, medicinalstyrelsen och departementschefen förordar utskottet, att anstalten förläggas å lämplig plats inom det av de sakkunniga föreslagna området å Norra Djurgården. Särskilt synes det utskottet vara av stor betydelse, att anstalten och veterinärhögskolan förläggas i närheten av varandra.

Beträffande planen för byggnadernas uppförande och disposition råder ingen meningsskiljaktighet mellan de sakkunniga och de hörda myndigheterna. Varken denna plan eller de verkställda beräkningarna av kostnaderna för byggnaderna, vilka kostnader sluta å ett belopp av 3,850,000 kronor, har föranlett något annat utskottets uttalande än att det torde böra övervägas, huruvida ifrågavarande byggnadsföretag kunde utföras till lägre kostnader genom anlitande av särskild entreprenör. Vidare har utskottet uppmärksammat, att för närvarande å ifrågavarande område finnas uppförda två mindre bostadshus, vartdera avsett för en familj. I samband med byggets planerande i detalj torde böra undersökas, om dessa byggnader med fördel kunna användas för anstaltens behov.

Kungl. Maj:ts förslag att fördela ifrågavarande kostnader å två år, därav 1,000,000 kronor skulle belöpa å nästa budgetår, har icke föranlett någon utskottets erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond till *Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 22 maj 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl Eriksson, Tjällgren, Alfred Andersson, Gabrielsson, Svedberg* och *Gottfrid Karlsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Uddenberg, Hedlund* i Häste, *Olsson* i Rödningsberg, *Andersson* i Löbbo, *Carlström, Casenberg* och *Pettersson* i Dahl.